

Het Antoni van Leeuwenhoek omarmt

Voor het NKI-AVL ontwierp Peter Vanca verschillende ruimten met een warme en gastvrije uitstraling, die veiligheid en geborgenheid bieden.

Architectenbureau dGJA werkt sinds 1999 aan diverse nieuwbouw- en verbouwprojecten voor het Nederlands Kanker Instituut/Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis. Voor het interieur van de publieke ruimten wordt stevast samengewerkt met Peter Vanca, al twaalf jaar de vaste interieurontwerper van het NKI-AVL. Vanca heeft bovendien een achtergrond in de gezondheidszorg: voor hij de kunstacademie en aansluitend een ontwerpopleiding volgde, was hij verpleegkundige, operatieassistent en uiteindelijk 22 jaar hoofd van operatieafdelingen in twee verschillende ziekenhuizen. Hij spreekt en begrijpt de ‘ziekenhuistaal’ daarom goed en weet wat er speelt: “Ik ga hier soms ook aan een tafel zitten lezen om te horen wat er bij de mensen leeft.”

Natuur

In de loop der jaren ontwierp Vanca verschillende onderdelen van het NKI-AVL – steeds in een warme stijl die patiënten, werknemers, bezoekers en vrijwilligers zich er thuis laat voelen. “Zelf noemde ik het eens: het Antoni van Leeuwenhoek omarmt. Je krijgt het idee welkom te zijn. Een goed ontwerp straalt dat uit; het geeft een prettig gevoel van vertrouwen en veiligheid, en stelt je op je gemak.” Inspiratie vindt Vanca onder meer in het Planetree-concept, dat staat voor belevingsgerichte zorg waarbij de cliënt voorop staat, met als doel het verbeteren van de zorg en het welzijn vanuit het perspectief van de cliënt. Een van de meest recente resultaten is het interieur van

FOTO LINKS

De nieuwe centrale hal aan de achterzijde van het gebouw.

FOTO BOVEN

Relaxfauteuils en kinderhoekje in Polikliniek 1.

FOTO ONDER

Peter Vanca bij een van de kleden van Claudy Jongstra in Polikliniek 1.

Opdrachtgever **NKI-AVL**
Architect **dGJA, Esther Vroegindewij, Franke van den Broek, Jeroen Warnaar**
Interieurontwerp **NKI-AVL interieur, Peter Vanca**
Interieurbouw **Technoplanning Goor**
Projectinrichter **Office Consign**
Meubelstoffering en gordijnen **Kvadrat, Vescom, Ploeg, Création Bau-mann**
Tegels **Mosa Terra Maastricht**
Vloeren **Tarkett Optima**
Wandbekleding polikliniek **Vescom (ontwerp Esther Vroegindewij)**
Karpetsen **Leox 2Tec2 en Expona, Siersema Interieur**
Meubilair **Vitra, Palau, Arper, Jori, Montis, Casala, Artifort, Metaform, USM, Alias**
Roomdividers **3Form**
Akoestische schermen **Glimakra of Sweden (Wannabetree)**
Verlichting **Luceplan, Green Furniture, Modular, Belux, Flos**
Kunst **Erik Mattijssen, Jan Pater, Ike van Kleeff, Claudy Jongstra, Theo van den Boogaard, st1 gallery, Jan Tervoort, Daniel Horowitz**

Polikliniek 1, in het nieuwe, door dGJA ontworpen deel aan de voorzijde dat enkele jaren geleden werd opgeleverd. In de langerekte ruimte maakte Vanca een afwisseling van verschillende soorten zitjes, die een lobbyachtige sfeer geven. “Ik wilde niet alleen rijen met stoelen en een wachtkamergevoel vermijden.” Er staan leestafels, groepen fauteuils, traversebanken en relaxfauteuils – onder meer van Jori in een door Vanca gemodificeerde versie, kantelbaar en met voetensteun. De verschillende zitgroepen worden gescheiden door semitransparante scher-

FOTO BOVEN
De nieuwe Polikliniek 1 bij de hoofdingang.

FOTO LINKSONDER
De spreekkamers met de wandbekleding van Vescom en de schermen van Glimakra.

FOTO RECHTSONDER
De afdeling dagbehandeling op de eerste verdieping.

men waarin echte bladeren zijn aangebracht – een verwijzing naar Planetree, waarin groen een belangrijke rol speelt. Vanca: “Hoewel ik altijd aan de natuur denk in mijn ontwerpen, wilde ik Planetree niet te letterlijk volgen – en groen zonder echt groen toepassen: de blaadjes in de schermen zijn wit, maar echt.” De Varia Ecoresin-schermen van 3Form zijn vervaardigd van acrylaat waarin verschillende natuurlijke materialen kunnen worden aangebracht; hier is het dessin ‘Fossil Leaf’ gebruikt. De schermen staan op een frame dat is afgewerkt met Amerikaans noten-hpl, ook gebruikt voor onder meer de balie, toegangsdeuren, leestafels en andere vernieuwde onderdelen in het ziekenhuis, wat zorgt voor eenheid in het gebouw.

Blikvangers in de poli zijn de grote vilten wandkleden die kunstenaar Claudy Jongstra voor het AVL maakte in opdracht van de kunstcommissie (waar Vanca lid van is) – één bij de ingang en de andere aan het einde van de ruimte, die zo samen een verbindend element in de ruimte vormen. Kunst is volgens Vanca belangrijk in de gezondheidszorg, maar de kleden hangen er ook voor de hoge aabaarheidsfactor en de akoestiek: in de ruimte is een entresol waar studenten werken, en het geluid

zou anders te veel naar boven galmen. Om die reden heeft een aantal zitelementen een wollen bekleding. “Hygiënisch verantwoord, omdat de polikliniek zich ver genoeg van de onderzoeks- en behandelruimten bevindt”, stelt Vanca. “Bovendien is wol warmer en aabaarder, en dat moeten we zijn. ‘Het AVL omarmt’, en dat doe je niet met pvc.”

Anoniem

Op de vloer ligt een lichte Mosa Terra Maestricht-tegel met een epoxyvoeg, die goed reinigbaar is en geen vocht doorlaat zodat bacteriën zich niet kunnen nestelen. Aan een zijde gaan de tegels over in een Tarkett-pvc-vloer die de rondingen van het organisch gevormde entresol volgt, een wens van dJGA. Bij de traversebanken ligt een kleed van Leoxx/2tec2. “Ideaal voor de schoonmaakmachines en ook hygiënisch verantwoord”, aldus Vanca. Aan het einde van de ruimte staan zitjes waar je beschut kunt zitten. “Je moet ook ‘anonieme’ plekken hebben waar je je even terug kunt trekken”, vertelt Vanca, “bijvoorbeeld als je net slecht nieuws hebt gehad. Dat geeft rust en veiligheid, daarom creëer ik zulke plekken in al mijn ontwerpen voor het

FOTO LINKSBOVEN

Het beeld van Jan Pater in de achterhal.

FOTO RECHTSBOVEN

Folie van Ginkgo-blad op de glazen deuren van de Polikliniek Kwaliteit van Leven.

FOTO ONDER

Zitje onder de Leaf Lampen van Green Furniture.

huis.” Naast de poli zijn spreekruimten, met een vinylwand-
bekleding van Vescom in een jaren zestigachtig plantenmotief
(afgeleid van de schors van de plataan) – ontworpen door
Esther Vroegindeweij in samenwerking met Vanca – dat op
abstracte wijze aansluit bij Planetree. Tussen de spreekruimten
staan akoestische schermen van Glimakra, in de vorm van een
blad en in een bij de wandbekleding passende kleur. De wand-
bekleding is ook toegepast in drie andere poli’s die werden
gerenoveerd, met voor elke poli een andere kleurstelling. In
de behandelkamers tussen de poli’s hangen separatiegordijnen
met dezelfde print als de wandbekleding, gemaakt door De
Ploeg. “Die kon als enige de bovenzijde open en de onderzijde
dicht weven”, weet Vanca. “Zo heb je geen netten bovenin
met lelijke stiknaden tussen de twee delen. Ook zijn er geen
afstandsstangen nodig en kun je de gordijnrails direct tegen of
in het plafond plaatsen.”

Dezelfde gordijnen hangen tussen de bedden op de Polikliniek
dagbehandeling op de eerste verdieping. Ook de 3Form-
schermen komen hier terug, met in plaats van blaadjes onder
meer echte takjes (‘Birch’) en gras (‘Bear Grass’). De fauteuils
in de Poli dagbehandeling zijn verrijdbaar, zodat ze in de
toekomst ‘s zomers ook buiten in de patio kunnen worden
gebruikt door mensen die een chemokuur krijgen. De patio is
eveneens ontworpen door Vanca, net als de aan de poli gren-
zende binnentuin. “Dat deed ik samen met onze ‘tuinvrouw’
Carola Thomas, die bij de Amsterdamse Hortus Botanicus heeft
gewerkt en echt alles van planten weet.” In de binnentuin staan
berken die ‘s zomers inkijk tussen de poli en de kantoren aan
de andere kant voorkomen. ‘s Winters wordt die taak waarge-

nomen door folie Gecko van Création Baumann, die eenvoudig tot tien keer kan worden verwijderd en weer aangebracht.

Levenslied

Ook aan de achterzijde werd een nieuw deel naar ontwerp van dGJA gebouwd – het Centrum voor Kwaliteit van Leven – waar alle ondersteunende zorg tijdens en na de behandeling van kanker is verzameld op één centrale plek. Op de begane grond is in het midden een grote en hoge hal, waarvoor Vanca eveneens het interieur ontwierp. Er staan verschillende soorten zitgroepen en maatwerktafelstukken, waarvan een met verhoogde glazen plaat voor tijdschriften, die tevens privacy biedt ten opzichte van je overbuurman. Het ‘groen’ is vertaald in onder meer de Leaf Lampen van Green Furniture (met blauwe vilten ‘bladeren’) en een folie van Ginkgo-blad op de glazen deuren van de Polikliniek Kwaliteit van Leven. Ginkgo – de Japanse notenboom – staat symbool voor onveranderlijkheid, hoop, liefde, toverkracht, tijdloosheid, en een lang leven. “Juist daarom heb ik hier dit blad gebruikt”, aldus Vanca. Op dit moment werkt hij nog aan een groenplan voor de hal.

Kunst speelt een belangrijke rol in de hal: vooraan staat sculptuur ‘Aurora’ van Jan Pater, op een ‘optische’ sokkel – een ondergrond van zwart glanzend graniet dat het beeld weerspiegelt. “Ik wilde geen echte sokkel”, zegt Vanca, “want mensen

moeten het kunstwerk kunnen aanraken.” Verderop in de ruimte ontwierp Vanca een speciale wand voor het grote schilderij ‘Levenslied’ van Erik Mattijssen.

Fontein

Vanca ontwierp ook de beplanting met banken op het voorplein bij de hoofdingang. “Die fungeert ook als een ‘sluis’”, stelt Vanca. “Je kunt hier na een ziekenhuisbezoek nog even veilig tussen het groen zitten voor je de buitenwereld ingaat. Binnen het ziekenhuis is kanker een ziektebeeld, buiten is het vaak een scheldwoord, en is de wereld hard en koud.” Als de private sponsoring lukt, komt daar binnenkort nog een door Vanca ontworpen fontein bij – in de vorm van een reusachtig blok blauw marmer uit Zuid-Amerika, de ‘rots’ of ‘Pietra’. Daaroverheen stroomt water dat het marmer lichtblauw, en de aderen diepblauw kleurt en een rustgevend geluid geeft. “De aderen in de steen symboliseren het ontstaan van nieuw leven, zeer toepasselijk voor ons ziekenhuis”, aldus Vanca. Aan de achterzijde komt nog een tuin, daar met een grasveld, bosschages en verplaatsbare meubelen. Vanca: “Net als in de Parijse Tuilerieën, zodat je zelf kunt bepalen waar en met wie je zit – ook weer voor die anonimiteit die je in een ziekenhuis als dit soms zo hard nodig hebt.”

Tegen de tijd dat de tuin klaar is, zal Vanca niet meer werkzaam zijn bij het NKI-AVL. Hij gaat eerder met pensioen, maar niet op zijn lauweren rusten: zijn bedrijf Vanca Interieur Ontwerp blijft actief in de zorg, particuliere sector en het bedrijfsleven. Daarnaast ondersteunt Vanca al acht jaar een tapijtenfabriekje in Kathmandu waar gevluchte Tibetanen opgeleid worden tot tapijtwervers/knopers, om hen daarna een toekomst te geven in Nepal. Ook werkt hij aan een aantal projecten die kinderen aan een betere toekomst helpen, waarbij hij met onder andere Claudy Jongstra samenwerkt aan het wereldwijde project ‘Farm of the World’.

www.vanca.nl

www.djga.nl

FOTO RECHTSBOVEN
Visual van de fontein die Vanca voor het NKI-AVL ontwierp.

FOTO ONDER
De entree van het stafgebouw, met op de wand een werk van stripteke naar Theo van den Boogaard.

